

Nowe obowiązki prawne związane z ujawnianiem informacji niefinansowych i polityki dotyczącej różnorodności

Marzena Strzelczak

– Dyrektorka Generalna,
Członkini Zarządu Forum
Odpowiedzialnego Biznesu

Szanowni Państwo,
z przyjemnością oddajmy
w Państwa ręce analizę Forum
Odpowiedzialnego Biznesu
poświęconą ujawnianiu danych
pozafinansowych i polityki

dotyczącej różnorodności. Nowe przepisy obowiązujące
w Unii Europejskiej, w naszym kraju dotyczą około
300 podmiotów.

Polskie regulacje stawiają na promocję tematu, nie
wymuszanie raportowania CSR. Przygotowanie odrębnego
raportu społecznego jest tylko jedną z możliwych opcji ich

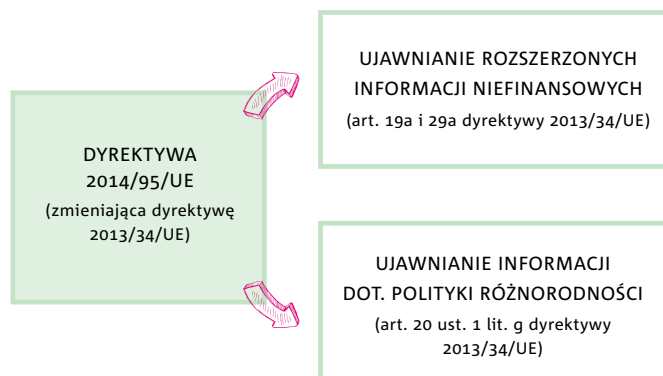
wypełnienia. Podobnie, w odniesieniu do kwestii
dotyczących polityki różnorodności – firmy zobligowane
są do jej przedstawienia lub wyjaśnienia czemu takiej polityki
nie stosują. Warto przy tym pamiętać o kontekście – obecnie
większość polskich firm, nie tylko nie publikuje raportów
społecznych, ale też wystarczających informacji społecznych
i pracowniczych, by spełnić wymagania nowych regulacji,
tylko nieliczne wykorzystują potencjał zarządzania
różnorodnością (patrz: „Raportowanie wyzwaniem dla spółek
w Polsce”, s.14).

Polska transpozycja Dyrektywy UE jest jedną z najbardziej
przyjaznych biznesowi, czas pokaże, jakie przyniesie efekty.
Niezależnie jednak od przyjętych rozwiązań, nowe regulacje
wspierają – na poziomie europejskim i krajowym – tak
bardzo potrzebną transformację biznesu i ułatwią jego
interesariuszom, w tym także inwestorom i konsumentom,
dokonywanie świadomych wyborów.

Od 1 stycznia 2017 roku powinny już obowiązywać we wszystkich krajach członkowskich UE przepisy krajowe implementujące Dyrektywę 2014/95/UE¹, której głównymi założeniami jest zwiększenie transparentności informacji społecznych i środowiskowych w obszarze społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw (ang. *corporate social responsibility, CSR*), oraz ich spójności i porównywalności. Planowanym efektem ma być zwiększenie stopnia ujawniania informacji i danych niefinansowych przez niektóre duże jednostki oraz grupy na wszystkich europejskich rynkach.

Dyrektywa jest sygnałem dla największych jednostek zainteresowania publicznego (zob. wyjaśnienie obok na stronie, w tym spółek notowanych na giełdach, że powinny zwrócić szczególną uwagę na swoją transparentność, ale też zarządzanie ryzykami oraz rzetelne przedstawienie swojego podejścia w szczególności do kwestii społecznych, pracowniczych, środowiskowych. Szacuje się, że **dyrektywa obejmie 6 tys. przedsiębiorstw w UE**. Dyrektywa ma charakter dwutorowy, tzn. oprócz ujawniania rozszerzonych informacji niefinansowych (w tym o politykach w określonych obszarach), wymaga także ujawniania informacji dot. polityki różnorodności.

1 Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0095&from=PL> [dostęp 13.11.2016].

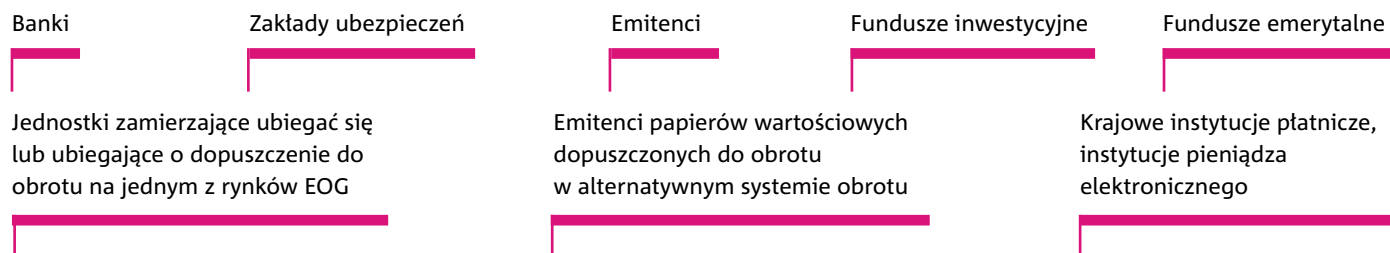

W POLSCE PRZEPISY DYREKTYWY SĄ ZAIMPLEMENTOWANE W RAMACH:

- nowelizacji Ustawy o Rachunkowości z dnia 15 grudnia 2016 roku (Dz.U. z 2017 r., poz 61.)
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 maja 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2016 r., poz. 860). Rozporządzenie weszło w życie z dniem 29 czerwca 2016 roku. Zmieniane rozporządzenie znajduje się w Dz. U. z 2014 r., poz. 133. (część związana z ujawnianiem polityki dotyczącej różnorodności)

Kto podlega nowym obowiązkom?

W Polsce grupa firm, które są objęte dyrektywą stanowi, według danych Ministerstwa Finansów, prawie 300 podmiotów (w tym 148 to jednostki zainteresowania publicznego będące jednostkami dominującymi grup kapitałowych, które będą przygotowywać skonsolidowane sprawozdania, natomiast 131 to jednostki zainteresowania publicznego, które samodzielnie przekraczają progi i będą objęte – dodatkowo lub tylko – obowiązkiem raportowania na poziomie jednostkowym)². Zgodnie z art. 3 ust. 1e pkt 1-6 Ustawy o Rachunkowości³ **jednostki zainteresowania publicznego (JZP)** to:

Nowym obowiązkiem są objęte te jednostki JZP, które spełniają następujące warunki:

- ➔ średnioroczne zatrudnienie wynosi min. 500 osób
 - ➔ suma aktywów bilansu powinna wynieść powyżej 85 mln złotych LUB suma przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów powinna wynieść powyżej 170 mln zł.
- (Kryteria, które muszą spełnić jednostki dominujące w grupie kapitałowej są opisane na str. 6.)

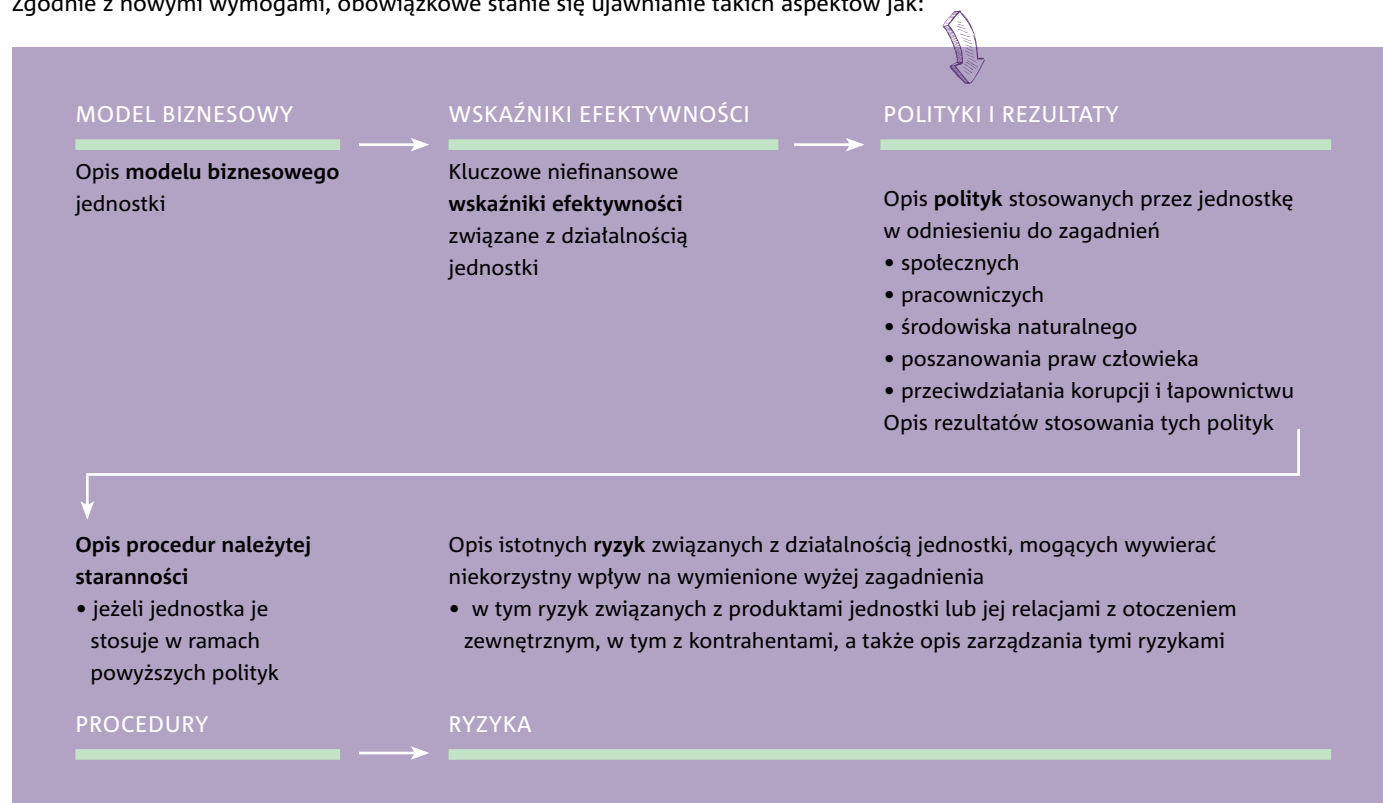
2 Prezentacja Joanna Dadacz, Dyrektor Departamentu Rachunkowości i Rewizji Finansowej w Ministerstwie Finansów „Raportowanie niefinansowe w Polsce – transpozycja dyrektywy 2014/95/UE”, przedstawiona podczas konferencji „Skuteczne budowanie wartości spółek” zaprezentowanej na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, 19 września 2016 roku. Dostępna na stronie internetowej MF, www.mf.gov.pl (zakładka Działalność/Rachunkowość/Aktualności/Konferencja „Skuteczne budowanie wartości spółek” - 19 września 2016 r.)

3 Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, Dz.U. 1994 nr 121 poz. 591.

Jakie rozszerzone informacje niefinansowe muszą zostać ujawnione?

Zarówno dyrektywa, jak i jej polska transpozycja (nowelizacja Ustawy o Rachunkowości) przyjmują pewne minimum, które powinny wypełniać firmy znajdujące się w gronie wskazanym przez Ustawę. I tak, o ile jest to istotne dla oceny sytuacji jednostki, dane dotychczas przedstawiane w sprawozdaniach z działalności zostaną rozszerzone o wskaźniki finansowe i niefinansowe dotyczące m.in. kwestii społecznych, środowiskowych i pracowniczych oraz dodatkowe wyjaśnienia do kwot wykazanych w sprawozdaniu finansowym. Warto przy tym pamiętać, że wiele z tych kwestii było już ujawniane w oparciu o dotychczasowe, tj. przed zmianami, minimum w Ustawie o rachunkowości (dotychczasowy art. 49 ust.3 UoR). Dlatego też pozostałe jednostki (tj. licznie zdecydowana większość przedsiębiorstw), które przygotowują sprawozdanie z działalności, będą musiały nadal spełniać dotychczasowe obowiązki ujawniania pewnego minimum informacji na temat kwestii środowiskowych i pracowniczych⁴.

Zgodnie z nowymi wymogami, obowiązkowe stanie się ujawnianie takich aspektów jak:

⁴ Prezentacja Joanna Dadacz, Op. cit.

Za **politykę** rozumie się „wdrożony i stosowany w jednostce dokument zatwierdzony przez właściwy organ. Są to wszelkie dokumenty składające się na politykę podmiotu w danym obszarze, w tym zasady, strategię, regulaminy”⁵. Polityka jest więc kierunkiem obranym przez firmę w konkretnym aspekcie, niekoniecznie musi być oddzielnym dokumentem zatytułowanym „Polityka...”.

Ujawnianie informacji dotyczących polityki różnorodności

Oprócz ujawniania rozszerzonych informacji niefinansowych, o których była dotychczas mowa w analizie, **dotatkowo do ujawniania informacji dotyczących polityki różnorodności będą zobligowane duże spółki giełdowe⁶, tj. emitenci papierów wartościowych dopuszczonych do obrotu na jednym z rynków regulowanych Europejskiego Obszaru Gospodarczego, którzy spełniają dwa spośród następujących warunków:**

- średnioroczne zatrudnienie wynosi powyżej 250 osób,
- suma aktywów bilansu przekracza 85 mln zł
- lub przychody netto ze sprzedaży towarów i produktów przekraczają 170 mln zł.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w oświadczeniu o stosowaniu zasad ładu korporacyjnego⁷ powinny znaleźć się informacje w zakresie polityki różnorodności, tj.: „opis polityki różnorodności stosowanej do organów administrujących, zarządzających i nadzorujących emitenta w odniesieniu do

⁵ Uzasadnienie do zmiany i Ustawy o rachunkowości, Druk nr 1045, 17 listopada 2016. [http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/9A9AE12E5EE6D-FBAC125806F004DD80E/\\$File/1045.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/9A9AE12E5EE6D-FBAC125806F004DD80E/$File/1045.pdf)

⁶ Według szacunku Ministerstwa Finansów około 150 podmiotów, zob. Prezentacja Joanna Dadacz, Op. cit.

⁷ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 maja 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2016 r., poz. 860) Rozporządzenie weszło w życie z dniem 29 czerwca 2016 roku. Zmieniane rozporządzenie znajduje się w Dz. U. z 2014 r., poz. 133.

aspektów takich jak na przykład wiek, płeć lub wykształcenie i doświadczenie zawodowe, celów tej polityki różnorodności, sposobu jej realizacji oraz skutków w danym okresie sprawozdawczym; jeżeli emitent nie stosuje takiej polityki, zawiera w oświadczeniu wyjaśnienie takiej decyzji”⁸. Powyższy wymóg ma zastosowanie do roku obrotowego rozpoczynającego się po 31 grudnia 2016 roku.

Według Raportu Deloitte **14%** składu rad nadzorczych polskich spółek giełdowych to kobiety; w **8%** spółek giełdowych w Polsce kobiety przewodniczą radzie nadzorczej; w **64** na **154** przebadane spółki, w radzie nie zasiada ani jedna kobieta⁹.

Jak widać polskie firmy w niewielkim stopniu korzystają z potencjału, który daje zarządzanie różnorodnością w miejscu pracy. Narzędziem wspierającym ten aspekt jest Karta Różnorodności. Jest to europejska inicjatywa, która od 2012 roku zyskała w Polsce ponad 150 Sygnatariuszy.

Stosuj lub wyjaśnij

Jeśli jednostka nie ma określonej polityki/określonych polityk, podaje powody jej/ich braku, zgodnie z zasadą „stosuj lub wyjaśnij” (*comply or explain*). Oznacza ona, że jeśli dana jednostka nie prowadzi polityki w odniesieniu do zagadnień społecznych, pracowniczych, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka lub przeciwdziałania korupcji i łapownictwu, **powinna ujawnić ten fakt wraz z podaniem przyczyn**.

STOSUJ
comply

WYJAŚNIJ
explain

8 Ust. 5, Pkt. 4, Ibidem.

9 Badanie Deloitte „Stosowanie ładu korporacyjnego w polskich spółkach publicznych” przeprowadzone zostało metodą desk research na przełomie sierpnia i września na próbie 235 spółek publicznych (największych spółek giełdowych oraz dużych nie giełdowych instytucji finansowych objętych nadzorem KNF). <https://www2.deloitte.com/pl/pl/pages/press-releases/articles/wiele-polskich-spolok-ma-problem-z-zapewnieniem-roznorodnosci-w-radach-nadzorczych.html> [dostęp 25.11.2016].

Jednostka może pominąć informacje na temat oczekiwanych zdarzeń lub spraw będących przedmiotem toczących się negocjacji, jeśli miałyby to istotnie szkodliwy wpływ na sytuację rynkową jednostki. Jednostka nie może pominąć tych informacji, jeżeli uniemożliwi to prawidłową i obiektywną ocenę rozwoju wyników i sytuacji jednostki oraz wpływu jej działalności w odniesieniu do wyżej wymienionych zagadnień.

KOMENTARZ MINISTERSTWA FINANSÓW

Między dobrowolnością a obowiązkiem

Jeśli jednostka jest objęta obowiązkiem raportowania rozszerzonych informacji niefinansowych oraz/lub informacji o polityce różnorodności składu organów spółki, to w obu tych przypadkach, jeśli będzie miała polityki w kwestiach wymienionych w ustawie, będzie musiała zraportować ten fakt, oraz ujawnić dane niefinansowe związane z poszczególną polityką. W dużym stopniu zakres tych danych oraz poziom ich szczegółowości będzie zależeć od przyjętych przez jednostkę zasad raportowania (ustawa gwarantuje jednostkom pełną swobodę decyzji – mogą przyjąć nawet indywidualne własne zasady). Jeśli jednostka nie będzie posiadać polityki dotyczącej różnorodności to poza ujawnieniem tego faktu i jego uzasadnieniem nie będzie musiała nic więcej ujawniać (zwracamy uwagę, że taki obowiązek ujawnień dotyczy tylko dużych spółek giełdowych). Natomiast, jeśli jednostka nie będzie posiadać polityki lub polityk w kwestiach społecznych, pracowniczych, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka lub przeciwdziałania korupcji i łapownictwu, to poza ujawnieniem i uzasadnieniem faktu braku danej polityki, jednostka i tak będzie musiała ujawnić następujące informacje:

- zwięzły opis modelu biznesowego,
- kluczowe niefinansowe wskaźniki efektywności, oraz
- opis istotnych ryzyk związanych z działalnością jednostki, mogących wywierać niekorzystny wpływ na wymienione wcześniej kwestie społeczne, pracownicze itd.

Innymi słowy te trzy powyższe aspekty będą ujawniane niezależnie od faktu posiadania polityki lub polityk w danym obszarze wymienionym w ustawie (w art. 49b).

Ważną informacją dla jednostek, których będą dotyczyć nowe obowiązki, jest fakt, iż poddanie oświadczenia na temat informacji niefinansowych lub odrębnego sprawozdania na temat informacji niefinansowych weryfikacji przez biegłego rewidenta, będzie zależało od ich dobrowolnych decyzji – ustawa nie narzuca takiego obowiązku.

Dodatkowo, warto też zwrócić uwagę, iż ustawa daje możliwość niektórym jednostkom skorzystania ze zwolnienia ze sporządzenia – jednostkowego i/lub skonsolidowanego – oświadczenia/odrębnego sprawozdania na temat informacji niefinansowych, jeśli informacje o tych jednostkach (i ich jednostkach zależnych) zostaną objęte w oświadczeniu/odrębnym sprawozdaniu nt. informacji niefinansowych sporządzonym przez jednostkę dominującą wyższego szczebla mającą siedzibę na obszarze EOG. W tym aspekcie należy zaznaczyć, iż dyrektywa unijna nie przewidziała żadnych zwolnień dla spółki dominującej najwyższego szczebla objętej nowymi obowiązkami raportowania także na poziomie jednostkowym – będzie ona musiała sporządzić takie oświadczenia lub sprawozdania zarówno na poziomie jednostkowym, jak i skonsolidowanym.

Sporządziła: Małgorzata Szewc,
główny specjalista,
Departament Rachunkowości i Rewizji Finansowej,
Ministerstwo Finansów,

Zatwierdziła: Joanna Dadacz,
Dyrektor
Departamentu Rachunkowości i Rewizji Finansowej,
Ministerstwo Finansów

Dwie wersje ujawniania informacji niefinansowych

Jednym z największych nieporozumień związanych z implementacją dyrektywy jest przekonanie, że firmy objęte dyrektywą będą musiały przygotować raport CSR, społeczny, zrównoważonego rozwoju, zintegrowany etc. Tymczasem przygotowanie tego typu raportu jest tylko jedną z możliwych opcji wypełnienia obowiązku ujawniania danych pozafinansowych. Według założeń Ustawy zmieniającej Ustawę o Rachunkowości, jednostki objęte obowiązkiem będą miały 3 miesiące od zakończenia roku obrotowego na ujawnienie informacji niefinansowych, wybierając wersję A lub B, zgodnie z poniższym rysunkiem:

WERSJA A.

Oświadczenie na temat informacji niefinansowych, które będzie częścią sprawozdania z działalności

WERSJA B.

Odrębne sprawozdanie na temat informacji niefinansowych

Odrębne sprawozdanie jako oddzielny dokument może przyjąć dowolną formę, np. raportu społecznego, raportu CSR, raportu zrównoważonego rozwoju, raportu zintegrowanego etc.

Bez względu jednak na to, którą wersję firma wybierze, powinna ona powstać równolegle ze sprawozdaniem z działalności (tj. do trzech miesięcy po upływie roku obrotowego). Taki harmonogram prac wynika z konieczności potwierdzenia przez biegłego rewidenta faktu sporządzenia oświadczenia lub sprawozdania. Tak więc, przykładowo podmioty kończące rok obrotowy 31 grudnia 2017, będą musiały po raz pierwszy rozszerzyć informacje niefinansowe sporządzić do 31 marca 2018.

WERSJA A

Informacje, polityki i dane pozafinansowe ujawnione zostają jako **oświadczenie** będące częścią sprawozdania z działalności.

Nawet jeśli w sprawozdaniu z działalności opisane zostały pewne aspekty, jak np. model biznesowy jednostki, w **oświadczeniu** powinien się on pojawić raz jeszcze.

Konieczność potwierdzenia przez biegłego rewidenta faktu sporządzenia **oświadczenia**.

Oświadczenie publikowane jest jako część sprawozdania z działalności, to jest w KRS w terminie 15 dni od dnia zatwierdzenia rocznego sprawozdania finansowego (zgodnie z art. 53 ust. 1 zatwierdzenie następuje nie później niż do 6 miesięcy od dnia bilansowego).

WERSJA B

Informacje, polityki i dane pozafinansowe ujawnione zostają jako **odrębne sprawozdanie**.

Informacja w oświadczeniu do sprawozdania z działalności, że firma sporządziła odrębne sprawozdanie (wskazanie na kompletność informacji).

Sprawozdanie to może przyjąć dowolną formę (np. raport społeczny, raport CSR, raport zrównoważonego rozwoju, raport zintegrowany etc., zawierający w swojej treści wymagane informacje).

Konieczność potwierdzenia przez biegłego rewidenta faktu sporządzenia **odrębnego sprawozdania** wraz ze sprawozdaniem z działalności (czyli w terminie 3 miesięcy po upływie roku obrotowego).

Odrębne sprawozdanie publikowane jest na stronie internetowej firmy w terminie do 6 miesięcy od dnia bilansowego.

KOMENTARZ KRAJOWEJ IZBY BIEGŁYCH REWIDENTÓW

Kontrola biegłego rewidenta dotyczyć będzie tylko tego, czy jednostka raportuje lub podaje powody braku polityki w odniesieniu do jednego lub kilku zagadnień, nie dostarczy natomiast interesariuszom żadnego poziomu pewności na temat jakości informacji ujawnionych przez jednostkę.

Jak ten proces będzie wyglądał w praktyce? Accountancy Europe (wcześniej FEE) uważa, że zadanie to powinno zostać włączone do obowiązków biegłego rewidenta w stosunku do innych informacji. To oznaczałoby, że wywiązując się z nowego obowiązku biegły postuluje się powinien Międzynarodowym Standardem Badania 720 „Odpowiedzialność biegłego rewidenta dotycząca innych informacji zamieszczonych w dokumentach zawierających zbadane sprawozdania finansowe”. Zgodnie ze standardem biegły będzie miał więc obowiązek zapoznania się z prezentowanymi informacjami, rozważenia ich i podjęcia stosownych działań. W swoim raporcie zawrze stwierdzenie o braku nieprawidłowości lub – w przypadku wykrycia istotnego zniekształcenia, które wymaga korekty – opis wszystkich istotnych zniekształceń wykrytych w prezentowanych informacjach.

Interesariusze chcą jednak mieć pewność, że ujawniane przez jednostki informacje niefinansowe są wiarygodne i zostały rzetelnie sporządzone. Dlatego coraz więcej podmiotów dobrowolnie decyduje się na dodatkową weryfikację informacji niefinansowych. Liczę że taka tendencja będzie również na rynku polskim.

Ewa Sowińska,
zastępca prezesa Krajowej Rady Biegłych Rewidentów

WAŻNE

➔ Biegły rewident musi potwierdzić czy oświadczenie lub sprawozdanie zostało sporządzone.

➔ Informacje pozafinansowe w postaci oświadczenia lub sprawozdania nie będą podlegały obowiązkowi audytu.

Ustawa wskazuje na pewne przepisy i wymogi, które dotyczą zarówno wersji A (oświadczenie), jak również wersji B (odrębne sprawozdanie, będące alternatywnym spełnieniem obowiązku sporządzenia oświadczenia na temat informacji niefinansowych):

- odpowiedzialność za sporządzenie sprawozdania z działalności,
- dołączanie sprawozdania z działalności do sprawozdania finansowego,
- sporządzanie sprawozdania z działalności w języku polskim i walucie polskiej oraz możliwych zaokrągleń kwot,
- podpisywanie sprawozdania z działalności,
- udostępnianie m.in. wspólnikom, akcjonariuszom sprawozdania z działalności,
- przechowywanie sprawozdania z działalności.

Warunki te są istotne dla firm, które powinny uwzględnić, aby odrębne sprawozdanie (np. w formie raportu społecznego, raportu CSR, raportu zrównoważonego rozwoju, raportu zintegrowanego etc.) było przygotowane zgodnie z przestrzeganiem powyższych zasad.

Ujawnianie informacji niefinansowych w grupach kapitałowych

Nowe wymogi dotyczące ujawniania danych pozafinansowych dotyczą również spółek dominujących grupy kapitałowej, które będą musiały ujawnić stosowne informacje i dane w skonsolidowanym oświadczeniu lub skonsolidowanym sprawozdaniu. **Warunki, które – w dwóch kolejnych latach obrotowych - musi spełnić jednostka zainteresowania publicznego będąca jednostką dominującą dużej grupy to:**

średnia wielkość zatrudnionych w ujęciu skonsolidowanym powyżej 500 osób, oraz przekroczenie co najmniej jednego z progów finansowych określających dużą grupę, tj. gdy łączne dane jednostki dominującej oraz wszystkich jednostek zależnych każdego szczebla:

Po dokonaniu wyłączeń konsolidacyjnych (art. 60 ust. 2 i 6) przekraczają:

➔ 85 mln zł – w przypadku sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego lub 170 mln zł – w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy

Przed dokonaniem wyłączeń konsolidacyjnych (art. 60 ust. 2 i 6) przekraczają:

➔ 102 mln zł – w przypadku sumy aktywów bilansu na koniec roku obrotowego lub 204 mln zł – w przypadku przychodów netto ze sprzedaży towarów i produktów za rok obrotowy

Jednocześnie jednostki zależne, które na poziomie jednostkowym byłyby objęte obowiązkowym raportowaniem rozszerzonych informacji niefinansowych, nie muszą przygotować oświadczenia na temat informacji niefinansowych, jeśli jednostka dominująca mająca siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego, sporządza oświadczenie lub odrębne sprawozdanie grupy kapitałowej na temat informacji niefinansowych w ramach właściwych przepisów krajowych, którym obejmie tę jednostkę i jej jednostki zależne każdego szczebla. Wówczas jednostka powinna przetłumaczyć stosowny dokument i złożyć go do KRS (w przypadku oświadczenia) lub opublikować na swojej stronie internetowej (w przypadku odrębnego sprawozdania) w ciągu 30 dni od dnia zatwierdzenia, ale nie później niż do 12 miesięcy od dnia bilansowego tej jednostki dominującej. Analogiczne zwolnienie dotyczy także skonsolidowanego oświadczenia lub sprawozdania na temat informacji niefinansowych w przypadku spółek dominujących niższego szczebla.

Warto zwrócić uwagę, że nowe wymogi będą pośrednio mieć również wpływ na spółki zależne mające siedzibę w Polsce, jeśli

ich spółka-matka będzie objęta obowiązkiem raportowania na poziomie grupy. W tym przypadku, pomimo, iż same nie będą podlegać polskim przepisom transponującym dyrektywę, to zapewne będą przygotowywać dane i informacje, wewnętrznie na potrzeby spółki-matki, której siedziba mieści się w EOG (w tym w Polsce) lub jest notowana na giełdzie zlokalizowanej w EOG i spełnia określone kryteria. De facto będą więc włączone w proces ujawniania danych pozafinansowych, jednak w każdym europejskim implementacja przepisów może mieć różny charakter.

Spółka zależna będzie **zwolniona ze sporządzania jednostkowego oświadczenia**, jeśli spółka dominująca obejmie ją skonsolidowanym oświadczeniem na temat informacji niefinansowych (i analogiczne zwolnienie dla spółki dominującej niższego szczebla).

Jednostka **będąca jednostką dominującą niższego szczebla może nie sporządzać oświadczenia albo sprawozdania grupy kapitałowej**, jeżeli jej jednostka dominująca wyższego szczebla mająca siedzibę lub miejsce sprawowania zarządu na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego sporządza oświadczenie albo sprawozdanie grupy kapitałowej na temat informacji niefinansowych zgodnie z przepisami prawa państwa Europejskiego Obszaru Gospodarczego, któremu podlega, i którym to oświadczeniem albo sprawozdaniem obejmie tę jednostkę i jej jednostki zależne każdego szczebla. Jednostka ujawnia w sprawozdaniu z działalności nazwę i siedzibę jej jednostki dominującej wyższego szczebla, sporządzającej oświadczenie albo sprawozdanie grupy kapitałowej na temat informacji niefinansowych, które obejmie tę jednostkę i jej jednostki zależne każdego szczebla.

Kierownik jednostki zależnej zamieszcza na stronie internetowej tej jednostki przetłumaczone na język polski przez tłumacza przysięgłego oświadczenie grupy kapitałowej na temat informacji niefinansowych albo sprawozdanie grupy kapitałowej na temat informacji niefinansowych sporządzone przez jednostkę dominującą wyższego szczebla, w ciągu 30 dni od dnia jego zatwierdzenia, nie później niż w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego jednostki dominującej.

Pomocne normy, standardy, wytyczne

W procesie ujawniania danych każda z firm będzie mogła zastosować wybrane przez siebie standardy, wytyczne, zasady, czy normy, w tym także własne standardy firm. Niezależnie od decyzji w tym zakresie, firma ma obowiązek poinformowania o swoim wyborze. W gronie wymienianych standardów Dyrektywa 2014/95/UE w przestance nr 9 wskazuje przykładowo na „krajowe zasady ramowe, unijne zasady ramowe, takie jak system ekozarządzania i audytu (EMAS), lub na międzynarodowe zasady ramowe, takich jak inicjatywa ONZ Global Compact, wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka wdrażające ramy ONZ „Ochrona, poszanowanie i naprawa”, wytyczne Organizacji Współpracy Regionalnej i Rozwoju (OECD) dla przedsiębiorstw wielonarodowych, norma Międzynarodowej Organizacji Normalizacyjnej ISO 26000, trójstronna deklaracja zasad Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczących przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej, Global Reporting Initiative (GRI) lub inne uznane międzynarodowe zasady ramowe”. Przykładem standardu tworzonego na gruncie polskim jest Standard Informacji Niefinansowych.

STANDARDY GRI

Wytyczne do raportowania kwestii zrównoważonego rozwoju przygotowywane przez Global Reporting Initiative od kilkunastu już lat (ostatnio obowiązująca wersja **GRI G4**, dostępna również w języku polskim – <http://odpowiedzialnybiznes.pl/publikacje/g4-pl/>) są obecnie globalnie najczęściej stosowanymi wskazówkami przy raportowaniu szerokiego spektrum wpływów ekonomicznych, społecznych i środowiskowych firm i organizacji. Ostatnio Wytyczne przeszły transformację w zestaw Standardów GRI, dostępnych do użytku od października 2016 (<https://www.globalreporting.org/standards>). Standardy, w porównaniu z Wytycznymi G4, są w założeniu bardziej klarowne, lepiej ustrukturyzowane oraz łatwiejsze w użytkowaniu, zwłaszcza w przypadku firm/organizacji początkujących w zakresie raportowania społecznego. Standardów można używać w całości, ale organizacja może również użyć tylko wybranych **Standardów GRI** lub nawet części ich zawartości, aby ukazać odpowiednie, specyficzne informacje, istotne z punktu widzenia danej firmy/organizacji. Czyni to Standardy elastycznym narzędziem, przydatnym również do ujawniania wybranych informacji niefinansowych.

STANDARD INFORMACJI NIEFINANSOWYCH (SIN)

Przygotowywany z inicjatywy Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych pod auspicjami Fundacji Standardów Raportowania w odpowiedzi na zmiany w regulacjach wprowadzające obowiązek raportowania informacji niefinansowych. W jego opracowanie zaangażowana była grupa ekspertów, reprezentujących zarówno biznes, jak i sektor pozarządowy, a projekt jest szeroko konsultowany ze środowiskiem emitentów, inwestorów, administracją, instytucjami rynku kapitałowego i z innymi podmiotami. Standard ma zostać udostępniony do użytku w I kwartale 2017 roku.

SIN rekomenduje spółkom, by raportując poszczególne aspekty społeczne i środowiskowe oraz dane niefinansowe, w tym wskaźniki liczbowe, analizowały zakres podawanych informacji pod kątem specyfiki branży, którą reprezentują oraz aktualnych kwestii społeczno-gospodarczych w otoczeniu spółki, odpowiednio akcentując kwestie szczególnie istotne.

Raportowanie z wykorzystaniem standardu SIN jest komplementarne, a nie konkurencyjne, wobec raportowania z wykorzystaniem wytycznych i/lub Standardów Global Reporting Initiative (GRI), proponując uproszczone podejście, przy pozostawieniu zbliżonego zakresu tematycznego. Dzięki tabelom wskaźników zapewniona jest pełna kompatybilność SIN z wytycznymi GRI G4, Respect Index oraz SDGs.

Raportowanie społeczne jako trend CSR

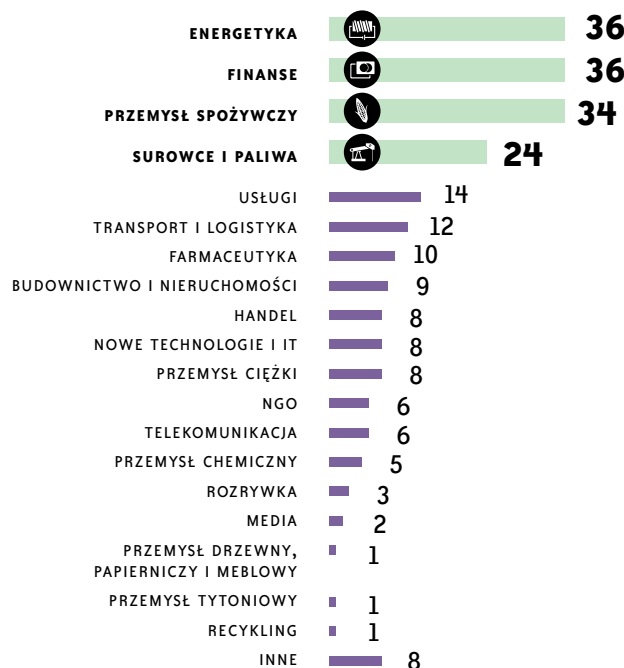
Obowiązek ujawniania informacji niefinansowych nie równa się obowiązku tworzenia raportu CSR, społecznego, zrównoważonego rozwoju czy też zintegrowanego, który znany jest szczególnie środowisku CSR. Warto zatem wskazać różnice i podobieństwa między ujawnianiem a procesem raportowania. Część firm będzie zapewne wypełniać obowiązek w formie minimalnej, wskazanej przez ustawę i na tym zakończy swoją sprawozdawczość niefinansową. Część jednak, oprócz wypełnienia obowiązku, zdecyduje się na raportowanie, określane często jako raportowanie społeczne, czyli proces, w który wpisane jest kompleksowe podejście do zarządzania organizacją.

Raportowanie jest bowiem w praktyce szersze niż samo ujawnianie. Z jednej strony jego celem jest przedstawienie istotnych informacji niefinansowych, czyli m.in. zagadnień społecznych, pracowniczych, środowiska naturalnego, poszanowania praw człowieka oraz przeciwdziałania korupcji i łapownictwu, z drugiej jest przede wszystkim procesem, który może przynieść firmie wymierne korzyści. „To w ramach tego procesu dzieją się rzeczy, które mogą głęboko zmienić sposób patrzenia na biznesową rzeczywistość. Wtedy również na drodze stają różnego typu wyzwania i trudności – pokonanie ich to trudna, ale wartościowa nauka”¹⁰.

Raport z informacjami niefinansowymi jest również narzędziem komunikacji, o działalności organizacji z zakresu aspektów środowiskowego, społecznego oraz ładu korporacyjnego, czyli ESG (E – environment; S – social; G – governance). Raportowanie jest również procesem porządkującym, weryfikującym, kompleksowym. Ujawnianie zaś jest formą sprawozdawczości, zgodnie z cyklem przygotowania sprawozdania z działalności. To znacząca różnica, która implikuje cały proces przygotowania do spełnienia wymogu.

10 N. Ćwik, Proces raportowania – krok po kroku, [w:] N. Ćwik (red) „Wspólna Odpowiedzialność. Rola Raportowania Społecznego”, Forum Odpowiedzialnego Biznesu, Warszawa 2013, s. 60.

LICZBA RAPORTÓW ZGŁOSZONYCH DO KONKURSU RAPORTY SPOŁECZNE

ŹRÓDŁO: [HTTP://RAPORTYSPOLECZNE.PL/](http://RAPORTYSPOLECZNE.PL/)

K O N K U R S
Raporty Społeczne

Raportowanie wyzwaniem dla spółek w Polsce

Jak wskazują opracowania i badania, w Polsce powstało do tej pory około 300 raportów. Według danych Forum Odpowiedzialnego Biznesu, do konkursu Raporty Społeczne w ciągu ostatnich 10 edycji (w latach 2007-2016) zgłoszono 232 raporty, przygotowane przez 92 podmioty¹¹. Natomiast w bazie międzynarodowej organizacji Global Reporting Initiative znajduje się 228 raportów zgłoszonych przez firmy z Polski¹².

232 raporty zgłoszone do Konkursu Raporty Społeczne w Polsce

97% spółek nie raportuje na tyle dużo informacji społecznych i pracowniczych, aby spełnić nowe wymagania zawarte w projekcie nowelizacji Ustawy o rachunkowości w tym zakresie¹³

74% spółek z Respect Index przygotowuje raporty w oparciu o wytyczne GRI (w 2014: 67%)

52% poddaje je niezależnej weryfikacji (w 2014: 42%)¹⁴

11 Infografika „10 lat konkursu Raporty Społeczne”, <http://odpowiedzialny-biznes.pl/wp-content/uploads/2016/10/infografika-10-lat-raporty-spoleczne.pdf> [dostęp 20.11.2016].

12 <http://database.globalreporting.org/search> [dostęp 20.11.2016].

13 Analiza ESG spółek w Polsce”, projekt na rzecz oceny oraz rozwoju raportowania danych niefinansowych spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, został zrealizowany wspólnie przez Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, firmę ratingową GES i firmę doradczą EY, <http://seg.org.pl/pl/projekty/analiza-esg-spolkek-w-polsce-v-edycja> [dostęp 20.11.2016].

14 Dane dotyczą 23 spółek, które wchodziły w skład Respect Indexu, zob. https://www.gpw.pl/komunikaty_prasowe?ph_tresc_glowna_start=show&ph_tresc_glowna_cm_n_id=57011 [dostęp 20.11.2016].

Światowa Rada Biznesu na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju (World Business Council for Sustainable Development) we współpracy z Climate Disclosure Standards Board (CDSB) i Ecodesk stworzyła **The Reporting Exchange** – powszechnie dostępną i globalną platformę wymiany wiedzy, która ma wspomóc biznes wdrażający działania z obszaru zrównoważonego rozwoju. Celem inicjatywy jest utworzenie jednego, głównego i spójnego zbioru danych na temat raportowania oraz wsparcie źródeł, z których informacje te pochodzą.

The Reporting Exchange wykorzystuje sieć kontaktów WBCSD oraz crowdsourcing by w jednym miejscu zgromadzić wszystkie przepisy związane z raportowaniem, tworzone na całym świecie. Zaufany i globalny zespół zadbał o to, aby informacje były aktualne, wiarygodne i dokładne. Twórcy przewidują, że platforma online będzie przydatna zarówno dla przedstawicieli świata biznesu, inwestorów, akademików, jak i ustawodawców i twórców kolejnych standardów.
www.reportingexchange.com

MATERIAŁY FORUM ODPOWIEDZIALNEGO BIZNESU NA TEMAT RAPORTOWANIA POZAFINANSOWEGO

Wspólna odpowiedzialność. Rola raportowania społecznego <http://odpowiedzialnybiznes.pl/publikacje/wspolna-odpowiedzialnosc-rola-raportowania-spolecznego-nowa-publicacja-fob/>

Analiza zwycięskich raportów z 5 edycji konkursu Raporty Społeczne 2007-2011

<http://odpowiedzialnybiznes.pl/publikacje/analiza-zwycieskich-raportow-z-5-edycji-konkursu-raporty-spoleczne-2007-2011/>

Podsumowanie konkursu Raporty Społeczne 2007-2013

<http://odpowiedzialnybiznes.pl/publikacje/infografika-podsumowanie-konkursu-raporty-spoleczne-2007-2013/>

10 lat konkursu Raporty Społeczne

<http://odpowiedzialnybiznes.pl/publikacje/infografika-10-konkursu-raporty-spoleczne/>

K O N K U R S
Raporty Społeczne

11. edycja Konkursu Raporty Społeczne

www.raportyspoleczne.pl

15. czerwca - 31. lipca 2017 – nabór raportów
wrzesień 2017 – ogłoszenie wyników

ANALIZA PRZYGOTOWANA NA PODSTAWIE:

AKTY PRAWNE:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG, http://www.mf.gov.pl/c/document_library/get_file?uuid=9804da80-d188-4660-8f6f-989ba868de76&groupId=764034 [dostęp 13.11.2016].
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. zmieniająca dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0095&from=PL> [dostęp 13.11.2016].
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 maja 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2016 r., poz. 860).
- Ustawa z dnia 15 grudnia 2016 zmieniająca Ustawę z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, Dz.U. 1994 nr 121 poz. 591.

STRONY INTERNETOWE:

- <http://database.globalreporting.org/>
- <http://raportyspoleczne.pl/>
- <https://www.globalreporting.org/standards/>

TEKST: Magdalena Andrejczuk

KONSULTACJA: Małgorzata Szewc, główny specjalista, Departament Rachunkowości i Rewizji Finansowej, Ministerstwo Finansów, zatwierdziła Joanna Dadacz, Dyrektor Departamentu Rachunkowości i Rewizji Finansowej, Ministerstwo Finansów

WSPÓŁPRACA:
Justyna Kozera, Forum Odpowiedzialnego Biznesu
Ewa Wojciechowicz, Forum Odpowiedzialnego Biznesu

Forum Odpowiedzialnego Biznesu jest najdłużej działającą, od 2000 roku, i największą organizacją pozarządową w Polsce, która zajmuje się koncepcją społeczną odpowiedzialności biznesu w kompleksowy sposób. Forum to organizacja typu think-and-do-tank, będąca inicjatorem i partnerem przedsięwzięć kluczowych dla polskiego CSR. Inspirujemy biznes, który zmienia świat, i łączymy ludzi, którzy zmieniają biznes. Działamy na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Analizy tematyczne Forum Odpowiedzialnego Biznesu to cyklicznie wydawane dokumenty, których celem jest dostarczenie podstawowych informacji na wybrany temat w zwięzłej i przystępnej formie oraz przedstawienie różnych punktów widzenia, które pojawiają się w dyskursie publicznym. Analiza wskazuje również, dlaczego dany temat może być istotny dla przedsiębiorstw oraz na jakie aspekty powinny one zwrócić uwagę w kontekście realizacji ich strategii CSR.

KONTAKT:
Forum Odpowiedzialnego Biznesu,
e-mail: biuro@fob.org.pl,
tel. 22 627 18 71

www.odpowiedzialnybiznes.pl

ŹRÓDŁA

- Analiza ESG spółek w Polsce”, projekt na rzecz oceny oraz rozwoju raportowania danych niefinansowych spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, został zrealizowany wspólnie przez Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych, firmę ratingową GES i firmę doradczą EY, <http://seg.org.pl/pl/projekty/analiza-esg-spolek-w-polsce-v-edycja> [dostęp 20.11.2016].
- Andrejczuk M., Oświadczenie lub odrębne sprawozdanie – firmy objęte obowiązkiem ujawniania informacji będą mieć wybór, <http://odpowiedzialnybiznes.pl/aktualno%C5%9Bci/oswiadczenie-lub-odrebne-sprawozdanie-firmy-objete-obowiazkiem-ujawniania-informacji-beda-miec-wybor> [dostęp 13.11.2016]
- Andrejczuk M., Ujawnianie a raportowanie – czyli czy dyrektywa zmieni podejście do raportowania?, <http://odpowiedzialnybiznes.pl/artykuly/ujawnianie-a-raportowanie-czyli-dyrektywa-zmieni-podejscie-raportowania/> [dostęp 13.11.2016]
- Prezentacja Joanna Dadacz, Dyrektor Departamentu Rachunkowości i Rewizji Finansowej w Ministerstwie Finansów „Raportowanie niefinansowe w Polsce – transpozycja dyrektywy 2014/95/UE”, przedstawiona podczas konferencji „Skuteczne budowanie wartości spółek” zaprezentowanej na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, 19 września 2016 roku. Dostępna na stronie internetowej MF, www.mf.gov.pl (zakładka Działalność/Rachunkowość/Aktualności/ Konferencja „Skuteczne budowanie wartości spółek” – 19 września 2016 r.)
- https://www.gpw.pl/komunikaty_prasowe?ph_tresc_glowna_start=show&ph_tresc_glowna_cmn_id=57011 [dostęp 20.11.2016].
- Badanie Deloitte „Stosowanie ładu korporacyjnego w polskich spółkach publicznych” przeprowadzone zostało metodą desk research na przełomie sierpnia i września na próbie 235 spółek publicznych (największych spółek giełdowych oraz dużych nie giełdowych instytucji finansowych objętych nadzorem KNF). <https://www2.deloitte.com/pl/pl/pages/press-releases/articles/wiele-polskich-spolek-ma-problem-z-zapewnieniem-roznorodnosci-w-radach-nadzorczych.html> [dostęp 25.11.2016].
- N. Ćwik (red) „Wspólna Odpowiedzialność. Rola Raportowania Społecznego”, Forum Odpowiedzialnego Biznesu, Warszawa 2013 http://odpowiedzialnybiznes.pl/public/files/Wspolna%20odpowiedzialnosc_Raportowanie%20spoleczne-PODGLAD.pdf